

8 φεβρουαρίου | 12:00 | είσοδος ελεύθερη
8 february | 12:00 | free entrance

μία συζήτηση για την αθήνα που
αλλάζει από τους κατοίκους της

Radical Leap holes in Athens

autonomous collective interventions within the public space

θέατρο εμπρός | ρήγα παλαμίδου 2, ψυρρή, αθήνα
ebros theater | riga palamidou 2, psiri, athens

www.axs.gr
www.facebook.com/axshellas

Με τη σημερινή παγκόσμια κρίση καπιταλιστικών δομών, σε μια περίοδο όπου οι κυρίαρχοι θεσμοί τίθενται υπό σοβαρή αμφισβήτηση, νέες μορφές συλλογικότητας ξεπηδούν και πολλαπλασιάζονται σε αστικά κινήματα τοπικής ή υπερ-τοπικής κλίμακας. Ο δημόσιος χώρος της πόλης μοιάζει με τεντωμένο σκοινί που τραβιέται από δύο μέτωπα: από την μία ο κρατικός μηχανισμός με την επιβολή του «από τα άνωθεν» σχεδιασμού (top down) κι από την άλλη οι πολίτες με την επιθυμία αλλαγής μέσω πρακτικών «από τα κάτω» (bottom up). Όταν το σκοινί γίνεται «κόμπος» τότε είναι που λαμβάνουν χώρα τα **LOOPHOLES**.

LOOPHOLES είναι οι αυτόνομες συλλογικές επεμβάσεις στον αστικό χώρο. Είναι οι καταστάσεις όπου ομάδες πολιτών χρησιμοποιούν το δημόσιο χώρο για τη μεταβολή μιας κοινωνικής συνθήκης. Είναι οι χώροι εκείνοι που φιλοξενούν αυθόρμητες ή προγραμματισμένες ενέργειες που πηγάζουν από την ανάγκη για κοινωνική δράση και για χώρους βιώσιμους, ανοιχτούς προς τον κάτοικο της σύγχρονης πόλης.

Αν υποθέσουμε ότι η πόλη είναι ένα πεδίο αντιπαράθεσων, τότε τα LOOPHOLES λειτουργούν σαν τοπικές πολέμιστρες. Συνελεύσεις πολιτών και πρωτοβουλίες κατοίκων σε δήμους και γειτονιές, ΜΚΟ και σωματεία, δίκτυα και ομάδες ανθρώπων με κοινά ενδιαφέροντα και πεποιθήσεις οργανώνουν τις κινήσεις τους με συλλογικές διαδικασίες. Τις περισσότερες φορές σε αντιπαράθεση με το κράτος και τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις, δημιουργούν νέους χωροκοινωνικούς συσχετισμούς. Οι αυτόνομες συλλογικές αστικές επεμβάσεις προκαλούν ριζικές μεταβολές στο δομημένο περιβάλλον και τη συλλογική μνήμη. Πολύ συχνά προκύπτουν στο χώρο σχεδιαστικές επιλογές χωρίς τον αρχιτέκτονα, χωροταξικές επεμβάσεις χωρίς τον πολεοδόμο. Συνιστώντας ένα δυναμικό φαινόμενο, το ένα LOOPHOLE πυροδοτεί το άλλο παρασύροντας σε μια κατάσταση ντόμινο. Με αυτό τον τρόπο αναδεικνύεται η επιθυμία των κατοίκων της πόλης για εναλλακτικούς τρόπους διαβίωσης και ανάπτυξης.

Πρόγραμμα Ημερίδας

12:00-12:10 Υποδοχή

Ενότητα 1

12:10-12:30 Ελέανα Τσουκιά: Σχεδιασμός με τακτικές και μαστορέματα
12:30-12:50 Νικόλαος Πρωτόγερος : Βελτίωση μικροκλίματος στους αστικούς υπαίθριους χώρους
12:50-13:00 _____Διάλειμμα

13:00-13:20 Dick Urban Vestro : Αστικές καλλιέργειες
13:20-13:40 Νίκος Αναστασόπουλος : Πριν από την edilia
13:40-14:00 _____ΣΥΖΗΤΗΣΗ
14:00-14:15 _____Διάλειμμα

Ενότητα 2

14:15-14:30 AXS : Radical Loopholes in Athens
Παρουσιάσεις κοινωνικών κινημάτων και οργανώσεων
14:30-14:45 Θέατρο Εμπρός
14:45-15:00 Ελεύθερος κοινωνικός χώρος Βοτανικός κήπος Πετρούπολης
15:00-15:15 Πρωτοβουλία για έναν αυτοδιαχειριζόμενο αγρό στο Ελληνικό
15:15-15:30 D.I.Y. Skate Park στο Γαλάτσι

15:30-15:45 _____Διάλειμμα
15:45-16:00 Αυτοδιαχειριζόμενο Πάρκο Ναυαρίνου
16:00-16:15 Κοινωνικό Πολιτιστικό Κέντρο Βύρωνα στη Λαμπηδόνα
16:15-16:30 Δημοτική Αγορά Κυψέλης
16:30-16:45 Χρήστος Καρακέπελης: “Πρώτη ύλη”
16:45-17:00 “Αστικό Χωριό: συγκομιδή ελιάς σε γειτονιά του Χολαργού”
17:00-18:00 _____ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Αναγνωρίζοντας τις δράσεις αυτές σαν ένα κοινωνικό φαινόμενο που διαμορφώνει το δομημένο περιβάλλον, η **APXITEKTONIKH ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ** ξεκίνησε μιιά έρευνα/καταγραφή των χώρων που αναγνωρίζονται ως LOOPHOLES. Ξεκινώντας με την καταγραφή διερευνούμε θέματα όπως την έννοια του δημόσιου χώρου και πως προσεγγίζεται από ομάδες και κατοίκους μέσα από τη δράση τους, την έννοια της συλλογικότητας και της αυτο-οργάνωσης και πως επιδρά στη συλλογική μνήμη καθώς και τη δυναμική του φαινομένου και την προβολή του στο μέλλον. Στις **8 Φεβρουαρίου 2013** μέσα από παρουσιάσεις έργων, θεωρητικές προσεγγίσεις και ανοιχτή συζήτηση καταγράψουμε, αναλύουμε και αναδεικνύουμε την επίδραση των αυτόνομων συλλογικών επεμβάσεων στη δομή της σύγχρονης πόλης.

Within the current context of global crisis of capitalism, in a period where dominant institutional structures are put under serious questioning, new forms of collective action emerge and proliferate into larger urban social movements of local or supra-local scale. The open, public space of the city looks like a tightrope tugged from two fronts: on the one hand, institutional apparatuses and “top down” design practices while on the other, citizens with desire for change through “bottom up” processes. When this rope bends then the **LOOPHOLES** occur.

The LOOPHOLES exist as autonomous collective interventions within the open public space of the city. They are these moments when groups of citizens use public space in order to change a social condition. They are these spaces where spontaneous or planned activities take place out of the need for social action towards new sustainable spaces, open to the contemporary citizen of the city.

Assuming that the city is a field of juxtapositions, LOOPHOLES operate as local fortresses. Common gatherings and initiatives organized by citizens in neighborhoods, NGOs and collective corporations of volunteers or networks and groups of people with common interests, operate with collective procedures. Being most of the times in juxtaposition or in direct opposition with the state institutions and the legal urban ordinances, they create new concepts of spaces and social correlations.

These self-governed urban interventions cause radical mutations in the built environment and the collective memory of the city. Planning solutions and options without the planner or the architect emerge in the urban field quite often. Being in a constant state of flux, one LOOPHOLE leads to the other creating a domino situation. These movements highlight in a way the desire of citizens for collective living and alternative procedures for growth.

Program

12:00-12:10 Welcome

Session 1

12:10-12:30 Eleana Tsoukia: Design with tactics and bricolage
12:30-12:50 Nikolaos Protogeros : Microclimate improvement in open urban spaces
12:50-13:00 _____Coffee break

13:00-13:20 Dick Urban Vestro : Urban agriculture
13:20-13:40 Nikos Anastasopoulos : Before edilia
13:40-14:00 _____DISCUSSION
14:00-14:15 _____Lunch break

Session 2

14:15-14:30 AXS : Radical Loopholes in Athens
Presentations of social movements
14:30-14:45 Embros Theater
14:45-15:00 Autonomous social space Petroupoli’s Botanic Garden
15:00-15:15 Initiative for a self-managed field in Helliniko
15:15-15:30 D.I.Y. Skate Park in Galatsi

15:30 -15:45 _____Coffee break
15:45-16:00 Self-managed Navarinou park
16:00-16:15 Social and Cultural centre of Byronas in Labidona
16:15-16:30 Kypseli’s Municipal Market
16:30-16:45 Christos Karakepelis: “Raw material”
16:45-17:00 “Astiko Horio” Proposal of Urban Inhabitancy in Cholargos
17:00-18:00 _____DISCUSSION

Assuming that the self governed urban interventions are a phenomenon that shapes the urban landscape, **Architecture Sans Frontieres – Greece** initiated a research/index of the LOOPHOLES. A field research of those initiatives brings forward such notions as the public space and the way these groups redefine it through their actions, self-management and the way collective memory is altered, and the dynamic nature of the phenomenon of LOOPHOLES and how it is going to unfold in the future. On the **8th February 2013** through work presentations, theoretical contributions and open debates we aim to map down and highlight the impact of these self-governed collective interventions in the structure and the image of the contemporary city.